

Verksamhetsberättelse för SFKK år 2013

Innehåll

Föreningen	1
Årsmöte, medlemmar och styrelsemöten	1
Föreningens ekonomi.....	2
Hedersledamot i SFKK 2013.....	2
Medlemsbladet.....	2
Hemsidan.....	3
Bidrag och stipendier	3
Styrelsens strategiska mål.....	3
Möten och utbildning	3
Vårmetet	3
Riksstämman	4
Nationellt arbete och kontakter.....	4
ST-verksamhet	5
Klinisk kemi förblir basspecialitet	5
Lipus tar över SPUR-inspektioner.....	5
Socialstyrelsen har tagit över ansvaret för SK-kurserna	5
Projektet Kursämnen under ST.....	5
Utveckling av breda kursämnen.....	6
Rekrytering av ST-läkare i klinisk kemi	6
Internationellt arbete och kontakter	6
NFKK	6
UEMS.....	7
EFLM	7
IFCC.....	8

Styrelsen för SFKK avger härmed verksamhetsberättelse för perioden 1 januari till 31 december 2013. Som man ser var 2013 ett händelserikt år för Klinisk kemi och SFKK. Det är ett spännande, kontinuerligt utvecklingsarbete som genomförs inom vår specialitet för att hjälpa våra kliniska kolleger och medarbetare att ta hand om sina patienter på bästa sätt.

Föreningen

Årsmöte, medlemmar och styrelsemöten

Ordinarie årsmöte hölls i Skövde den 24 april i samband med Vårmetet. 23 medlemmar var närvarande. Föreningen hade vid verksamhetsårets slut 386 medlemmar. Under året har 11 nya medlemmar tillkommit medan 13 medlemmar har lämnat föreningen. Dessutom blev 2 medlemmar avregistrerade eftersom de ej

angivit aktuell postadress. Sex protokollförda styrelsemöten, varav fyra telefonmöten, har hållits under året.

Föreningens ekonomi

Föreningens ekonomi under 2013 har varit god, inkomster och utgifter är nära nog i balans.

Årsredovisning har upprättats enligt Årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens råd.

Revision av föreningens ekonomi för 2013 genomförs av föreningens revisorer under augusti månad 2014.

Deltagande i styrelsemöten, medlemsavgifter och hemsidan är de största utgiftsposterna under året.

Hedersledamot i SFKK 2013

SFKK hade vid Vårmeetet det stora nöjet att få utnämna Anders Grubb till hedersledamot i SFKK.

Motiveringen lyder:

"Anders Grubb har under drygt 40 år engagerat sig med liv och lust för den Kliniska Kemin. Han har blivit en profil och en uppskattad kunskapskälla inom specialiteten och har gjort avtryck såväl lokalt som nationellt och internationellt."

Anders Grubb inledde sin laboratoriekarriär som laboratoriebiträde på Växjö lasarett 1964. Redan under medicinstudierna i Lund började han forska inom Medicinsk kemi. Forskningen var under Carl-Bertil Laurells handledning och utmynnade 1974 i avhandlingen "Immunoglobins and crossed immunoelectrophoresis".

Som klinisk kemist jobbade Anders länge, ända fram till 1989 på kemlab i Malmö.

Men sedan 1989 har han varit professor i Klinisk Kemi i Lund.

Anders Grubb har varit en framgångsrik forskare. Senast 2010, på NFKK-mötet i Oslo, fick han Lorenz Eldjerns pris för sin långvariga och banbrytande forskning om Cystatin C.

Men Anders Grubb har också engagerat sig och varit omtyckt som lärare på medicinutbildningen och han har drivit ST-kurser i proteindiagnostik. Han har också deltagit i SFKKs utbildningsutskott under många år. Och i EQUALIS proteingrupp och IFCCs Cystatin C-grupp har han länge varit en drivande kraft.

Anders Grubb är således i både stort och smått en mycket värdig hedersledamot i SFKK.

Medlemsbladet

Medlemsbladet "Klinisk kemi" har haft problem med att få annonsörer vilket gjort att vi ej har kunnat ge ut något nummer av tidskriften av ekonomiska skäl. Ekonomin för den nordiska tidskriften är bättre och den fortsätter att utkomma med 4 nummer per år. Anders Larsson och Per Simonsson har varit de svenska representanterna i

Klinisk Biokemi i Nordens redaktionskommitté. Utgivna nummer av tidskriften kan laddas ner från www.nfkk.org/klinisk-biokemi-i-norden/arkiv

Hemsidan

Under hela 2013 har arbetet med den nya fina hemsidan pågått. Det mesta arbetet har gått åt till att få ordning i medlemsregistret. Nyheter och uppdateringar har publicerats regelbundet. Vi har sökt men inte fått några sponsorer till hemsidan ännu. Styrelsen har fått mycket god feedback på nya hemsidan från medlemmarna.

Bidrag och stipendier

Inga resestipendier har delats ut i år eftersom ingen har sökt något resestipendie.

Styrelsens strategiska mål

Föreningens uppgift är att främja den Kliniska kemins utveckling i ett brett perspektiv. Prioriteringarna i styrelsearbetet har varit:

- kommunikation med medlemmarna via en ny hemsida
- utbildningen av ST-läkare samt fortbildning av specialister
- påverkan nationellt via rekommendationer, remissvar och skrivelser
- samverkan med övriga intresseorganisationer för att främja den kliniska kemien
- kontinuitet och långsiktighet i vårmötesarrangemangen

Möten och utbildning

Vårmetet

Vårmetet i Klinisk kemi 2013 hölls i Skövde 23-25 april, i det stora Kulturhuset mitt i staden och arrangerades av Unilabs (www.varmotekliniskkemi2013.se). Vårmetet blev som tidigare möten välbesökt, med 460 deltagare, 41 utställare och 30 postrar! Med bilder och ljud från den intelligande trandansen samt ett "halsbrytande" akrobatnummer, blev Vårmetet invigt.

Inledningsanförandet hölls av Staffan Landin och beskrev på ett inlevelsefullt sätt den globala hälsans utveckling. Det vetenskapliga programmet innehöll därefter en rad olika aktuella ämnesområden, såsom:

blodgruppsmolekylens biokemi, hepcidin vid järnbrist och hemokromatos, vitamin D, procalcitonin, colorectal cancer, allergidiagnostik och molekylär allergologi, celiaki, PSA och nya biomarkörer vid prostatacancer, droganalyser ur flertalet perspektiv, automation, Lean, ref.värden för barn, utbildningsmodeller för sjukhuskemister, BMA-yrkesrollen i förändring, BioCeckup-hälsovårdstester, konkurrensens konsekvenser samt klinisk kemi i Europa.

Dessutom hölls ett antal mycket intressanta och välbesökta frukostseminarier (start kl 07) dag 2 och 3, bl.a Per Venges föreläsning om högkänsliga Troponiner och deras kliniska nytta.

Vårmötet inleddes med ett chefsmöte samt ett ST-läkarmöte (bägge välbesökta), där diskussionerna blev livfulla, intressanta och givande.

Första dagen avslutades med ett klassiskt cocktail-party/–mingel, med mat, dryck och dans till orkester. Middagen dag 2 var en tidsresa, där maten och musiken beskrev det aktuella från 80-talet fram till 2013!

Imitatören Göran Gabrielsson förgyllde kvällen med alla de olika roller som ryms i honom.

Prof Anders Grubb blev under kvällen (live via tel) utsedd av SFKK:s ordförande Mattias Aldrimer till SFKK:s hedersmedlem!

Att vara arrangör är roligt, intressant och jobbigt, men det blir aldrig helt vad man tänkt sig – allt kan förbättras!

Vi fick dock många goda omdömen på plats under mötesdagarna och en liten del kritik (bl.a. att det pågick byggnation i angränsande lokaler – kyla och buller!).

Vid enkätundersökningen, där vi frågade efter omdömen avseende inbjudan/anmälan, programmet, lokalerna, kvällsaktiviteterna samt arrangemanget blev svaren: Mycket bra + bra = c:a 95%, vilket känns "mycket bra"!

På middagen lämnade vi över stafettpippen till Göteborg och Sahlgrenska sjukhuset/akademien och vi är övertygade om att 2014 års möte – tillika Nordiska mötet – blir ännu bättre!

Riksstämman

SFKK medverkade inte med någon programpunkt.

Nationellt arbete och kontakter

SFKK har varit delaktigt i SSKFs (Svenska Sjukhuskemistförbundet) projekt för att omvärdera roll- och kunskapsprofil för vetenskapligt orienterade sjukhuskemister - biologer/kemister/civilingenjörer - med syftet att motsvara framtida kunskapskrav och yrkesroll i en teamorienterad laboratorieorganisation för väl fungerande samverkan mellan alla inblandade yrkeskategorier.

Korrespondens med Socialdepartementet angående nationellt uppdrag och finansiering av kodsystelet NPU. Frågan har blivit ytterligare aktuell under 2013 då svenska laboratorier också bör sina resultat tillgängliga i NPÖ (nationella patientöversikten).

SFKK har deltagit i arbete tillsammans med företrädare för olika kliniska organisationer för att implementera HbA1c som diagnosgrundande analyt vid diabetes. Arbetet har redovisats i artikel i Läkartidningen.

ST-verksamhet

Klinisk kemi förblir basspecialitet

I rapporten Översyn av läkarnas specialitetsindelning (Socialstyrelsen, 2012) föreslås ett antal förändringar i den nuvarande specialitetsindelningen samt att ett antal nya specialiteter regleras. Förslagen är ett slags ramverk till hur indelningen ska se ut. Arbetet pågår med att revidera föreskrifterna som reglerar specialitetsindelningen. De nya föreskrifterna beräknas träda i kraft den 1 januari 2015. Klinisk kemi förblir en basspecialitet och SFKK avser inte göra några förändringar av den nuvarande målbeskrivningen för ST.

Lipus tar över SPUR-inspektioner

LIPUS (Läkarnas institut för professionell utveckling i sjukvården) tog 1 jan 2013 över ansvar för certifiering av kurser för läkare och granskning av ST-utbildningar (SPUR-inspektioner).

Socialstyrelsen har tagit över ansvaret för SK-kurserna

Den 1 januari 2013 tog Socialstyrelsen över ansvaret för de statligt finansierade specialistkompetenskurser (SK-kurser) som ingår i läkarnas specialistutbildning. Kurserna har tidigare administrerats av Ipuls AB.

Projektet Kursämnen under ST

Socialstyrelsens utvecklingsarbete Kursämnen under ST syftar till att göra utbudet av kurser mer behovsstyrt. De kursämnen som utformats i projektet ska även kunna stödja olika aktörer i uppdraget att utforma utbildningsinsatser i enlighet med föreskrifterna om läkarnas specialiseringstjänstgöring (SOSFS 2008:17). Under hösten har expertgrupper med representanter för i stort sett samtliga specialiteter i workshopform utvecklat förslag på kursämnen. Ett kursämne ska på ett konkret sätt ringa in och beskriva den kompetens som en ST-läkare förväntas förvärva i olika typer av kurser.

En specialitets samlade kursämnen ska tillsammans ange den kompetens som en nyfärdig och godkänd specialist bör ha förvärvat i kursform. Expertgruppen för klinisk kemi har utgjorts av överläkare Christian Löwbeer, överläkare Peter Ridefelt och ST-läkare Johanna Helmersson Karlqvist.

Följande har föreslagits som kursämnen för SK-kurser i klinisk kemi

1. Hematologi
2. Metoder inom klinisk kemi
3. Proteiner och lipider
4. Koagulation
5. Kvalitetssäkring och statistik
6. Endokrinologi
7. Medfödda metabola sjukdomar
8. Molekylärbiologi
9. Neurokemi
10. Laboratorieprocessen

Utveckling av breda kursämnen

En fas i Socialstyrelsens utvecklingsarbete Kursämnen under ST innebär att identifiera och vidareutveckla förslag för breda kursämnen, d.v.s. kursämnen som är relevanta för fler än en specialitet. Syftet är att bidra till en effektiv kursstruktur genom att möjliga synergier identifieras och tas tillvara.

Rekrytering av ST-läkare i klinisk kemi

Vid 2013 års slut fanns det i landet ca 30 ST-läkare i klinisk kemi.

Internationellt arbete och kontakter

NFKK

Den nordiska föreningen är en paraplyorganisation för de nationella organisationerna i Norden och nedan följer några av de aktiviteter som NFKK genomfört 2013.

NFKK har haft ett styrelsemöte under året. Det var i ett isigt Köpenhamn i slutet av mars och utan några som helst vårvindar.

En ny modern hemsida har tagits fram. Bland annat finns det nu ett fint arkiv över tidigare årgångar av Klinisk Biokemi i Norden. Adressen är <http://www.nfkk.org/>

NFKK är huvudsponsor av Finsekursen som framgångsrikt genomförts under året.

NFKK har påbörjat arbetet med att ordna en gemensam ST-kurs i "Training in Clinical Biochemistry". Arbetet leds av Nete Hornung. Mattias Aldrimer deltar som svensk representant i planeringsarbetet.

UEMS

European Union of Medical Specialists är en professionell organisation för läkare vars främsta uppgift är utbildningsfrågor. Inom sektionen för Laboratory Medicine/ Medical Biopathology ryms följande laboratoriespecialiteter; en generell laboratorie medicinsk specialitet, hematologi och transfusionsmedicin, klinisk kemi, immunologi och genetik. Varje laboratoriespecialitet samlas i en egen division och diskuterar specialitetsberoende frågeställningar. Vår sektion innehåller delegater från 21 olika länder och våra nationella lagar och specialitetsdefinitioner skiljer sig åt vilket är en utmaning i våra harmoniseringsförsök.

Under 2013 har sektionen haft två möten och två styrelsemöten. Det viktigaste under 2013 är förberedelserna för den tredje gemensamma UEMS-EFLM laboratoriekongressen: "Laboratory Medicine at the Clinical Interface", 7-10 oktober 2014. Mer information om kongressen finns på följande länk:

<http://www.eurolabfocus2014.org>

Ansökan för den 4:e gemensamma UEMS-EFLM kongressen har precis kommit ut. Lena Norlund är "President of the Section", och mer information om sektionen finns här; <http://www.uems-slm.org/uems/index.php/>

EFLM

EFLM Working Group: Preanalytical Phase (WG-PRE)

Kjell Grankvist är medlem i arbetsgruppen sedan 2012.

De pre- och postanalytiska stegen bidrar till de största felkällorna i samband med laboratorieanalyser. De preanalytiska felen uppskattas utgöra ca 2/3 av det totala antal fel som uppstår och risken för dessa fel är klart undervärderad i klinisk praxis. För att reducera de preanalytiska felen och risken för att fel uppkommer är det viktigt att öka medveten om felen och deras uppkomst samt att påtala vikten av att rekommenderade anvisningar för provbeställning, provtagning och provtransport följs som t.ex. de allmänna instruktionerna för venös provtagning som anges i Vårdhandboken. Ett mål är också att om möjligt ta fram användbara kvalitetsindikatorer och effektiva undervisningsverktyg för "best preanalytical practices". Av den anledningen bildades en ny arbetsgrupp (working group - WG) inom EFLM. Arbetsgruppen utgörs av medlemmar inklusive ordförande (namn och kontaktadresser på EFLMs hemsida).

Under de senaste åren har arbetsgruppen först genomfört en enkätundersökning för att fastställa om det finns nationella riktlinjer för venös provtagning, system för felrapportering samt provtagande personals utbildning bland EFLMs 38 medlemsorganisationer. Därefter har en enkätundersökning genomförts för att fastställa hur venös provtagning i praktiken utförs i ett urval av länder och slutligen ska arbetsgruppen också ta ställning till om rekommendationer för vissa kritiska preanalytiska moment behöver tas fram i EFLMs regi. Huvudaktivitet har varit att

också att organisera två EFLM-BD-konferenser om den preanalytiska fasen i Parma 2011 och i Zagreb 2013 - se hemsida www.preanalytical-phase.org. Nästa kongress planeras våren 2015 i Porto.

Gruppen har publicerat tre artiklar under 2013.

EFLM Working Group on Accreditation and ISO/CEN Standards

Maria Lohmander blev corresponding member under året i denna nybildade grupp. En enkät håller på att tas fram tillsammans med gruppen för Quality and regulations och har till syfte att undersöka hur situationen för ackreditering ser ut i olika länder i Europa.

EFLM Working Group on IVD Directive

Maria Lohmander blev corresponding member under året i denna nybildade grupp. Arbetet har inte kommit igång ännu.

EFLMs working group: Congresses and Postgraduate Education

Lena Norlund sitter med en andra omgång 2011-2013

Denna arbetsgrupp ska stödja och förbättra forskning och utbildning inom Laboratoriemedicin. Både i form av kongresser, seminarier och andra möten. Gruppen träffas i samband med större kongresser, men mycket av arbetet sker via mail. En stor uppgift är den gemensamma kongressen med UEMS samt förberedelser för den fjärde gemensamma kongressen.

IFCC

Cystatin C

I och med framtagning av referensmaterialet och tillhörande cystatin C ekvationer så avslutades arbetet i denna WG under föregående år. Stort tack till Anders Grubb som varit ordförande i denna arbetsgrupp. Den nya cystatin C ekvationen (CAPA) publicerades i Clinical Chemistry.

WG-CDT

Anders Helander och Jan Olof Jeppsson är medlemmar i arbetsgruppen för CDT-standardisering. Gruppen arbetar både med att definiera referensmetodik för CDT och ta fram ett lämpligt referensmaterial.

WG-CSF

WG-CSF

Kaj Blenow är ordförande och Henrik Zetterberg är medlem i arbetsgruppen som ska ta fram ett referensmaterial för cerebrospinalvätska (CSV). Insamling av cerebrospinalvätska till referensmaterialet pågår. För ett CSV referensmaterial räknar man med att man behöver 5-10 liter CSV som helst skall vara så likt normal CSV som möjligt. Att samla 5 liter CSV från friska frivilliga är ej praktiskt möjligt. Man har därför valt att samla CSV från patienter med lågtryckshydrocefalus. Bedömningen är att det är det material som är mest likt normal CSV.

C-NPU

Urban Forsum, är medlem i C-NPU. Denna kommitté för Nomenclature, Properties and Units arbetar bland annat med att överföra NPU-databasen till IFCC.

WG-commutability

Sverige representeras i denna arbetsgrupp av Patrik Lindstedt (Mercoxia, Uppsala) och Göran Nilsson (Nilsson Measurement Quality, Uppsala).

Den 2 september 2014

.....
Mattias Aldrimer, ordförande

.....
Peter Ridefelt, sekreterare

.....
Ola Hammarsten, vice ordförande
och vetenskaplig sekreterare

.....
Inga Zelvyté, skattmästare

.....
Anders Larsson, redaktör och ledamot

.....
Majid Osman, ledamot

.....
Helene Bergström, ledamot

.....
Christian Löwbeer, nationell ST-studierektor

.....
Paolo Parini, suppleant

.....
Ivar Tjernberg, suppleant